

Nr 153.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till grunder för tillfällig löneförbättring under ekklesiastikåret 1924—1925 åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster; given Stockholms slott den 7 mars 1924.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ekklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Sam. Clason.

Utdrag av protokollet över ekklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Clason anför:

Jag anhåller nu att få anmäla frågan om beredande av tillfällig löneförbättring under ekklesiastikåret 1924—1925 åt de präster, som fått sina löneförmåner reglerade i enlighet med 1910 års prästerliga avlöningsslagar.

De grundläggande författningsbestämmelserna rörande den till prästerskapet utgående tillfälliga löneförbättringen återfinnas i den efter riksdagens och kyrkomötets hörande utfärdade lagen den 19 november 1920 (nr 842)

Tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat m. fl. prästmän.

Lagen ^{19/11} 1920.

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 115 häft. (Nr 153.)

angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster.

I denna lag stadgas, att till i nyreglerade pastorat anställda kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter ävensom till kontraktsprostar skall jämlikt av Konung, riksdag och kyrkomöte beslutade grunder samt enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser utgå tillfällig löneförbättring för ecklesiastikåret 1920—1921. För tiden efter ecklesiastikåret 1920—1921 skall, där löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare, tillfällig löneförbättring, jämlikt av Konungen och riksdagen beslutade grunder och enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser, utgå till omförmälda präster.

Angående sättet för gäldandet av den till prästerna utgående tillfälliga löneförbättringen föreskrives, att dylik löneförbättring åt kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter skall för varje pastorat, såvitt angår dess prästerskap, bestridas, i den mån sådant erfordras, medelst församlingsavgifter och övriga till prästerskapet anslagna avlöningstillgångar på sätt och i den ordning 11 § 1 mom. samt 19 och 20 §§ prästlönerregleringslagen stadga. Har för bestridande av, jämte avlöning, tillfällig löneförbättring åt nu nämnda präster såsom församlingsavgifter inom ett pastorat utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar 6 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet. Tillfällig löneförbättring åt kontraktsprostar gäldas från kyrkofonden.

Kungörelsen
10/11 1920.

Med föranledande av stadgandena i ovanberörda lag utfärdades i överensstämmelse med av riksdagen och kyrkomötet godkända grunder för den tillfälliga löneförbättringens utgående under ecklesiastikåret 1920—1921 kungörelse i ämnet, även den dagtecknad den 19 november 1920 (nr 843). I kungörelsen intogs med stöd av bestämmelserna i 12 och 13 §§ prästlönerregleringslagen samt i 6 § 8 mom. kyrkofondenslagen föreskrifter dels om tillfällig löneförbättring jämväl åt extra ordinarie prästmän, vilkas arvoden utgå jämlikt 1 § 3 mom. adjunktsavlöningsförordningen (adjunkter i egentlig bemärkelse) eller jämlikt nyssnämnda stadgande i kyrkofondenslagen (kontraktsadjunkter m. fl.), vilken löneförbättring utgår ur kyrkofonden, dels ock angående viss förhöjning av vikariearvode.

Kungörelsen
22/6 1923.

De för ecklesiastikåret 1923—1924 gällande bestämmelserna rörande den tillfälliga löneförbättringens utgående finnas intagna i en den 22 juni 1923 utfärdad kungörelse (nr 316). Enligt denna kungörelse utgår tillfällig löneförbättring till följande prästerliga befattningshavare: 1) kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat; 2) ständiga adjunkter i nyreglerade pastorat; 3) adjunkter i egentlig bemärkelse; 4) kontraktsadjunkter och 5) kontraktsprostar.

Löneförbättringen utgår, för år räknat, till kyrkoherde och komminister med 650 kronor, om den jämlikt 3 och 4 §§ lönerregleringslagen fastställda kontanta lönen (således med bortseende från ålderstillägg, skjutsersättning och hyresersättning) icke uppgår till 4,000 kronor, med 700 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 4,000 kronor men icke till 5,500 kronor, med 750 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 5,500 kronor men icke till 7,000 kronor, samt med 800 kronor, om den kontanta lönen uppgår till eller överstiger 7,000 kronor. Åtnjuter befattningshavare förmån eller inkomst

utöver den fastställda lönen, kan löneförbättringen undergå viss minskning. Till ständig adjunkt och adjunkt i egentlig bemärkelse utgår löneförbättringen med 15 procent å adjunktsarvodet (såväl grundbelopp som ålders-tillägg och förhöjning i arvode på grund av tjänstgöring vid två ordinarie befattningar), dock högst 300 kronor. För kontraktsadjunkt utgör löneförbättringen 15 procent å det fastställda arvodet, dock högst 470 kronor. Kontraktsprost slutligen äger såsom löneförbättring uppbära ett belopp, motsvarande 25 procent å prostarvodet.

Särskilda föreskrifter lämnas rörande löneförbättringens utgående vid för-
ening av tjänster.

Efter denna redogörelse för bestämmelserna rörande den till prästerskapet under innevarande ecklesiastikår utgående tillfälliga löneförbättringen ber jag att få övergå till frågan om löneförbättring för ecklesiastikåret 1924—1925. Beträffande den i det föregående omnämnda förutsättningen för dess utgående, nämligen att löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare för motsvarande tid, vill jag erinra om att Kungl. Maj:t i en den 29 februari 1924 avlåten proposition, föreslagit riksdagen medgiva, att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1924—1925 utgå till vissa statens befattningshavare.

*Tillfällig
löneförbätt-
ring för eckle-
siastikåret
1924—1925.*

Rörande *grunderna för den tillfälliga löneförbättringens utgående* har prästernas löneförbättring för ecklesiastikåret 1923—1924 avpassats efter den till statens befattningshavare under motsvarande tidsperiod utgående löneförbättringen. I nyssnämnda proposition föreslås, att den statstjänstemännen under budgetåret 1924—1925 tillkommande tillfälliga löneförbättringen skall utgå efter samma grunder som under budgetåret 1923—1924. Med hänsyn till nämnda omständighet torde således anledning saknas att för prästernas del för ecklesiastikåret 1924—1925 ifrågasätta några ändringar i de grunder för löneförbättringens utgående, som för närvarande gälla.

Emellertid föreligger en nytillkommen omständighet, som synes böra beaktas vid meddelandet av bestämmelser rörande grunderna för löneförbättringens utgående.

Beträffande löneförmånerna till kontraktsadjunkterna, vilka anställts med föranledande av bestämmelserna i 6 § 8 mom. kyrkofondslagen, har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 november 1923 medgivit, att kontraktsadjunkterna må, jämte fastställt arvode, åtnjuta ålderstillägg enligt vissa angivna grunder, i huvudsak desamma som gälla i fråga om ålderstillägg åt ständiga adjunkter och adjunkter i egentlig bemärkelse. Med hänsyn härtill torde bestämmelse böra meddelas därom, att för kontraktsadjunkterna tillfällig löneförbättring skall utgå å såväl det fastställda grundarvodet som ålders-tillägg.

I detta sammanhang torde jämväl böra erinras om att förslag för närvarande föreligger att, med stöd av nyssberörda stadgande i kyrkofondslagen, i Visby stift anställa s. k. stiftsadjunkter. Skulle detta förslag komma att förverkligas,

bör tillfällig löneförbättring åt dessa stiftsadjunkter utgå efter liknande grunder som för kontraktsadjunkterna.

Slutligen anser jag mig böra meddela, att jag har för avsikt att senare under riksdagens lopp hemställa om avlåtande av proposition till riksdagen angående ändrad lydelse av 6 § 8 mom. kyrkofondslagen i syfte att anslag för tjänstgöring, som omförmäles i nämnda författningsrum, måtte kunna beviljas jämväl ordinarie prästman. Därest en dylik proposition vinner riksdagens bifall, bör naturligen detta beaktas vid utfärdandet av bestämmelser rörande grunderna för löneförbättringens utgående.

I fråga om *kostnaden för den tillfälliga löneförbättringen*, vilken kostnad, enligt vad av det redan sagda framgår, i vissa fall fördelas mellan pastoraten och kyrkofonden under det densamma i andra fall utgår allenast av nämnda fond, hava hittills beräkningar verkställt av kyrkofondskommittén. Då nämnda kommitté numera upphört, har — med ledning av en i statsrådsprotokollet till Kungl. Maj:ts proposition den 16 mars 1923, nr 178 intagen, av kommittén verkställd beräkning och kalkyl rörande ifrågavarande kostnad för ecklesiastikåret 1923—1924 och densammans fördelning — inom ecklesiastikdepartementet verkställt beräkning i nämnda avseenden i vad rör ecklesiastikåret 1924—1925. Resultatet av denna beräkning framgår av nedan intagna tablå.

	Totalbelopp	Av totalbeloppet bestrides av	
		pastoraten	kyrkofonden
	Kronor	Kronor	Kronor
Kyrkoherdar, komministrar, ständiga adjunkter	1,450,000	650,000	800,000
Adjunkter i egentlig bemärkelse	40,000	—	40,000
Kontraktsadjunkter m. fl.	5,000	—	5,000
Kontraktsprostar	16,000	—	16,000
Summa	1,511,000	650,000	861,000

Såsom synes av tablån uppgår totalkostnaden till 1,511,000 kronor, av vilket belopp 861,000 kronor kunna beräknas komma att belasta kyrkofonden.

Rörande *kyrkofondens förmåga att bära de fonden åliggande utgifterna för den tillfälliga löneförbättringen* har kyrkofondskommittén utförligt yttrat sig i sitt den 17 november 1919 avgivna betänkande VI angående tillfällig löneförbättring åt här förevarande prästmän. Till detta kommitténs yttrande, vilket finnes i huvudsakliga delar intaget i det vid propositionen nr 336 till 1920 års riksdag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden sid. 31—34, ber jag få hänvisa. Det torde vara tillräckligt att allenast erinra därom, att på grund av löneförbättringens karaktär förutsattes, att densamma skulle utgå före dyrtidstillägget, d. v. s. att dyrtidstilläggets storlek

finge lämpas efter fondens förmåga att jämte fastställda löner och tillfällig löneförbättring ävensom fonden eljest åliggande utgifter bestrida jämväl dyrtidstillägget.

Enligt vad som framgår av statsrådsprotokollet till förenämnda proposition den 16 mars 1923 utgjorde kyrkofondens behållning vid 1922 års slut 26,117,577 kronor, motsvarande en ökning under sistsagda år med i runt tal 2,160,000 kronor. Vad angår fondens behållning vid utgången av år 1923 framgår densamma ej utan vidare av fondens räkenskaper, enär densamma omlagts för budgetår. Enligt från statskontorets fondbyrå inhämtad uppgift utgjorde emellertid fondens behållning vid sista årsskiftet i runt tal 28,900,000 kronor. Den ökning fonden under år 1923 undergått belöper sig alltså till cirka 2,782,000 kronor.

Någon anledning till tveksamhet synes alltså icke förefinnas rörande kyrkofondens förmåga att bära den på fonden belöpande andelen av kostnaden för ifrågavarande löneförbättrings utgående under ecklesiastikåret 1924—1925.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 19 november 1920 (nr 842) angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, må under ecklesiastikåret 1924—1925 utgå tillfällig löneförbättring efter de allmänna grunder, som av mig i det föregående förordats.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagar Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, gilla; och skall proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Harald Frisk.

Departementschefen.